

Програмові вимоги
з курсу «Історія української літератури
(кінець XIX – початок XX століття)»
(спеціальність «Українська мова та література», 3 курс, 1 семестр)

Тема 1. Історико-політичний та літературний дискурс доби (1890—1913)

1. Формування політичної нації (організації, товариства, партії).
2. Розвиток журналістики. Жіноча журналістика.
3. Речники та ідеологи самостійності України (Михайло Грушевський, В'ячеслав Липинський, Микола Міхновський).
4. Україна у вирі революції (1914—1920): будівничі Української держави М. Грушевський і В. Винниченко. Павло Скоропадський — гетьман України. Президент ЗУНР Євген Петрушевич.
5. Напрями і течії в українській літературі кінця XIX — початку XX ст.
6. Теоретико-естетичні пошуки в українському літературознавстві кінця XIX — початку XX ст. Сергій Єфремов.

Тема 2. Життя і творчість Ольги Кобилянської

1. Світоглядні засади Ольги Кобилянської. Ольга Кобилянська і Фрідріх Ніцше, Осип Маковей
2. Ольга Кобилянська в контексті сучасного їй жіночого руху.
3. Ранні повісті Ольги Кобилянської
4. Повісті «Через кладку», «За ситуаціями».
5. Повість «Земля»
6. «В неділю рано зілля копала...»

Тема 3. Життя і творчість Лесі Українки

1. Лірика Лесі Українки
2. Прозова творчість Лесі Українки
3. Драматургія Лесі Українки:
 - а) Драматичні поеми.
 - б) «Малі» драматичні форми (діалоги та етюди).
 - в) Драми.

Тема 4. Життя і творчість Михайла Коцюбинського

1. Становлення письменника і рання творчість.
2. Чернігівський період життя і творчості.
3. Коцюбинський — новеліст. Етюди, поезії в прозі («Цвіт яблуні», «З глибини»).
4. Творчість 1905-1912 рр. («Сміх», «Persona grata», «Невідомий», «В дорозі», «Як ми їздили до Криниці», «Intermesso»).
5. Повість «Fata morgana» (3 сільських вражень).

6. Творчість Михайла Коцюбинського останніх років.

Тема 5. Життя і творчість Осипа Маковея

1. Грані поезії Осипа Маковея. Київські враження. Цикл «Гірські думи».
2. Ліро-епос. Зображення Осипом Маковеєм галицької дійсності у поемі «Ревун».
3. Художня проза Осипа Маковея. Тематичні обшири нарисів та новел.
4. Проблематика повісті «Залісся».
5. Відображення української минувшини в історичній повісті «Ярошенко».
6. Осип Маковей як історик української літератури та літературний критик.

Тема 6. Життя і творчість Василя Стефаника

1. Оригінальність творчого світобачення В. Стефаника
2. Поезії в прозі.
3. Новелістика В. Стефаника першого періоду творчості: тематика і проблематика:
 - рекрутчина
 - еміграція
4. «Новина»: трагедія людини чи трагедія суспільства
5. Новелістика Василя Стефаника другого періоду творчості:
тема війни і повоення
6. Епістолярій В. Стефаника

Тема 7. Життя і творчість Марка Черемшини

1. Витоки світогляду Марка Черемшини
2. Початок творчого шляху. Поезії в прозі: данина моді чи пошук власного голосу.
3. Новаторство новелістики Марка Черемшини (збірка «Карби»)
4. Ідейно-стильова монолітність повоевної новелістики Марка Черемшини (збірка «Село вигибає»).
5. Цикл Марка Черемшини «Парасочка».
6. Збірка Марка Черемшини «Верховина»
7. Посвяти Василеві Стефанику.

Тема 8. Життя і творчість Леся Мартовича

1. Лесь Мартович як публіцист та громадсько-політичний діяч.
2. Особливості сатири Леся Мартовича.
3. Рання творчість. Традиції і впливи.
4. Проблеми українського села у висвітленні Леся Мартовича.
5. Сатира на виборчу систему.
6. Сатирична повість «Забобон».

Тема 9. Життя і творчість Архипа Тесленка та Степана Васильченка

1. Проблематика оповідань Архипа Тесленка.
2. Повість Архипа Тесленка «Страчене життя»
3. Село як основа художньої творчості Степана Васильченка дореволюційного періоду.
4. Тематичний спектр творчості Степана Васильченка:
 - образ пісенного краю у новелістиці письменника;
 - автобіографізм «вчительської» тематики;
 - «дитяча» тема у творах письменника.
5. Творчість Степана Васильченка у пореволюційну добу. «Вживання» автора в нову тематику і проблематику.
6. Здобутки Степана Васильченка у жанрі біографічної повісті.
Степан Васильченко як драматург.

Тема 10. Життя і творчість Володимира Винниченка

1. Володимир Винниченко і проблеми української державності.
2. Реалістичний малюнок з ознаками імпресіонізму в ранній прозі Володимира Винниченка:
 - натуралістичне зображення селянських традицій і моралі, декласованих елементів (оповідання «Біля машини», «Раб краси», «Кузь та Грицунь», «Голод», «Контрасти», «Голота» та ін.);
 - образи провінціального міщанства, побуту казарми та в'язниці («Заручини», «Боротьба», «Честь», «Талісман», «Щось більше за нас» та ін.);
 - психологізм у змалюванні постатей інтелегентів-революціонерів (оповідання «Купля», «Зіна», «Момент», «Історія Якимового будинку», «Дрібниця» та ін.).
3. Володимир Винниченко як майстер великої епічної форми (романістика):
 - атмосфера урядової реакції після подій 1905 р. (романи «Чесність з собою», «По-свій», «Божки», «Рівновага», «Заповіт батьків», «Хочу»);
 - сатиричне забарвлення роману «Записки кирпатого Мефістофіля»;
 - утопічність розв'язання проблеми праці в фантастично-пригодницькому романі «Соняшна машина»;
 - тема боротьби з більшовицькою експансією на Заході у романі «Нова заповідь».
4. Драматургія Володимира Винниченка; гострота колізій, галерея істеричних, хворобливо-безвільних персонажів (п'єси «Дисгармонія», «Щаблі життя», «Великий «Молох», «Брехня», «Чорна пантера і білий ведмідь», «Базар», «Гріх» та ін.).

Тема 11. Творчість Богдана Лепкого

Засади творчості

Поезія Богдана Лепкого:

- засади творчості; особливості й художній світ лірики;
- образ України; історичні проєкції;
- війна і зміна світогляду поета;
- світ кохання, природи, життя простолюдю.

Художня проза Богдана Лепкого
Специфіка малої прози
Наукова спадщина

Тема 12. Українська поезія кінця XIX — початку XX ст.

1. Внесок у розвиток поезії представників старшого покоління: «шістдесятники», «сімдесятники».
2. Творчість Миколи Вороного:
 - художня творчість; естетичні засади;
 - тема «Поет і поезія»; громадянські акорди митця;
 - тема України; негромадська лірика;
 - ліро-драматизм мотивів і образів; ліро-епічна поезія.
3. Поетичне слово Олександра Олеся:
 - двоє крил лірики Олеся; єдність громадського та особистого;
 - образ України у поезії Олександра Олеся; лірика та ліро-епіка;
 - нові риси поезії; поезія вигнанця;
 - драматургія Олександра Олеся;
4. Поезія «Молодої музи»:
 - спроба створення нової реальності;
 - особливості світобачення;
 - поезія Василя Пачовського;
 - творчість Петра Карманського.